

Mediërend leren

Mediëren met mensen met een verstandelijke beperking

Feuerstein-methode; praktische handreikingen

Binnen een gemedieerde interactie gaat het niet om het product, maar om het *proces*. De manier waarop je iets leert is cruciaal en niet wat je leert. Kennis wordt vaak aangeboden als *doel*. De informatie die men krijgt wordt dan gereproduceerd en worden 'weetjes'. Men weet vaak niet waar men het precies voor kan gebruiken. Dit wordt bespiegeld als 'oppervlakte kennis'. Het is beter om kennis als *gereedschap* aan te bieden. De kennis dient te worden verinnerlijkt. Een interactie ziet er in zo'n geval ook heel anders uit. De mediator laat het individu werken met de informatie, laat hem zelf dingen ontdekken, maakt het bespreekbaar. De mediator dient het individu *geen* geïsoleerde leerervaringen op te laten doen, maar vaardigheden te laten leren waar hij altijd en overal op terug kan vallen. Hetgeen wat het individu leert dient in een ruimere context te worden toegepast. Het individu dient hierbij actief mee te denken en gedachteconstructies te creëren, zodat hij tot een bepaald inzicht komt.

Tijdens een gemedieerde interactie wordt steeds verwoord wat men doet, waarom, naar welk doel men streeft, of het ook anders kan. De nadruk ligt op het actief 'meedenken' van het individu. Er wordt niets voorgezegd, alles moet als het even kan worden verworven.

De mediator mag helpen om de oplossing te vinden door onder andere hulpvragen te stellen en het probleem te ontleden:

- Hoe ga je het probleem aanpassen?
- Waarom doe je het zo?
- Waarom zou dat het beste zijn?
- Kan het ook anders?

De hulpvragen dienen open vragen te zijn, zodat bij het individu het denkproces op gang komt. Het geven van hints kan ook goed werken. Door bijvoorbeeld een detail van het probleem te benoemen kan het individu op een spoor worden gezet om zijn zoekreis verder voort te zetten.

Op deze manier gaar de mediator samen met het individu op zoek naar de oplossing. Het is belangrijk dat dit in een dialoog (wederkerigheid; punt 1 MLE kenmerken) gebeurt. Op deze manier sluit het aan bij het individu en zal hij er eerder iets mee gaan doen dan dat een voorgekauwde oplossing zou zijn. De mediator dient telkens achteraf te checken of hetgeen hij aandraagt ook bij het individu is aangekomen.

Het doel is om bij het individu zelfstandigheid en zelfvertrouwen te bewerkstelligen. Op deze manier duurt het vaak wel lang voordat een vraag is beantwoord. De samenleving is snel geneigd om bij mensen die iets trager denken alles voor te zeggen of voor hen te denken. Maar het individu kan al denkend en helpend zelf het antwoord vinden. Een dergelijk antwoord blijft beter hangen. Een oplossing voorgegeven is veel minder vermoeiend dan het individu zelf een oplossing laten vinden. Wanneer je het het individu zelf laat oplossen zie je ook onmiddellijk waar de problemen liggen, waar minder goed begrepen is, waar nog fouten gemaakt worden. De tijd wordt veel gericht gebruikt.

Je dient het individu te laten kijken naar succeservaringen via een procesgerichte manier. Positieve leeremoties zijn erg belangrijk om een individu te motiveren en stimuleren. Het benoemen van succes is dus erg belangrijk. Houd er dan wel rekening mee dat je ook aangeeft wat goed is en waarom. De reflectie (de evaluatie) dient daarom ook een centrale rol te spelen binnen de interactie.

Hierbij dient de mediator onder andere de volgende vragen te stellen:

- Wat hebben we gedaan?
- Hoe ging het?
- Waarom ging het zo goed?
- Wat ging er fout en waarom?
- Wat heb je geleerd?

Het praten over de lesstof gaat meestal wel, maar het vertellen waarom bepaalde processen hebben plaatsgevonden is meestal een stuk moeilijker (het praten over de denkwegen die gemaakt zijn). Hierbij is het erg belangrijk dat het individu eerst leert over zichzelf te praten en zijn gevoelens te verwoorden. Het stimuleren van het gevoel van eigenwaarde is hierbij van groot belang. Het is belangrijk om bewust met het individu om te gaan, het individu uit te dagen en de situaties daarbuiten maximaal te benutten.

Na afloop van een periode zelfstandig werken worden de oplossingsstrategieën besproken. Het *veralgemeniseren van het principe* is belangrijk om het toepasbaar te maken in de niet-verwante situaties (transfer; punt 2 MLE kenmerken). De mediator dient samen met het individu te zoeken naar andere voorbeelden in het dagelijkse leven, waardoor het uitgangspunt van de opdracht (het veralgemeende principe) duidelijk wordt en in een groter verband toepasbaar blijkt te zijn. Feuerstein noemt dit 'bridging' en staat voor het leggen van verbindingen tussen een leerervaring binnen de activering en de bruikbaarheid hiervan in het dagelijkse leven.

Bijvoorbeeld wanneer het individu door middel van een opdracht heeft geleerd dat details in een verhaal erg belangrijk zijn dan kan de mediator samen met het individu op zoek gaan naar situaties in het dagelijkse leven waarbij dit van toepassing is. Een voorbeeld van een bridging bij het benoemen van details is het wijzen van de weg. Het benoemen van opvallende gebouwen kunnen hierbij van groot belang zijn, omdat de wegzoekende dan herkenningspunten heeft om zich aan vast te houden.

Binnen mediatie is cultuur heel belangrijk. Wanneer cultuur overgebracht wordt, worden heel veel cognitieve structuren overgebracht. Binnen de cultuur leer je bijvoorbeeld woorden, normen en omgangsvormen kennen, maar ook praktische dingen zoals bijvoorbeeld de wet van de zwaartekracht. Binnen de cultuur krijgt kennis vaak ook een betekenis (punt 3; MLE kenmerken), zodat het individu er het nut van inziet. Dit stimuleert om te leren.

Om als mediator te functioneren dien je ook te investeren in jezelf. Je dient bij jezelf na te gaan waarom je bepaalde dingen op die manier doet. Je dient dus bewust te zijn wat je doet en waarom. Als mediator dien je ook uit te gaan van de modificeerbaarheid van de mens en hem te beschouwen als een open systeem dat ontvankelijk is voor zinvolle modificatie uit de omgeving.

Drs. S. van Gorkom

StiBCO

Dronensingel 3c
2411 GT Bodegraven
www.stibco.nl
mail@stibco.nl
www.mediatienetwerk.nl
www.mediatietmetmisc.nl

